

Beköszöntő

Magyarországon még sohasem jelent meg társadalomtörténeti folyóirat. A világ haladottabb tájain már évtizedek óta működnek akár a gazdaságtörténettel karöltve (Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte; Annales. Économie, Société, Civilisation, vagy legújabb alcíme szerint egyszerűen: Histoire, Société), akár önállóan szerveződve (Geschichte und Gesellschaft; Social History; Social Science History) társadalomtörténeti periodikák. Egyszerre szolgálják a konkrét tudományág funkcionális elkülönülését és a történettudományos összkínálat bővítését.

Természetesen tudjuk: a múlt század végén nálunk is volt egy „Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle”, amely azonban pénzhiány miatt nem bírta tovább bő évtizednél, s ez – már ami a korszerűséget illeti, európai összehasonlításban is – szép teljesítménynek mondható. Tudatában vagyunk annak is, hogy az ötvenes évek közepe óta létező „Agrártörténeti Szemle” legalább részben magára vállalhatja az agártársadalom történetének kutatásával kapcsolatos eredmények közzétételét, ahogy többi történeti folyóiratunk (cégrégiség szerinti sorrendben: Századok, Történelmi Szemle, Aetas stb.) sem zárkózik el társadalomtörténeti cikkek publikálásától, s most nem szólunk a levéltáros szakma, s a társadalomtudományok külön folyóiratairól. Ismert sajnos az is, hogy a magyar történetírás útját gyakorta szegélyezik eltervezett, hamvába holt, vagy egy két szám után kimúlt lapkísérletek (Albion, History & Society). Már-már magunk is visszhangozzuk a szkeptikus érvet: kis ország vagyunk ahhoz, hogy specializált történeti folyóiratot el lehessen tartani, energiáinkat inkább az összefogásra kellene fordítanunk.

A jelen számmal útjára induló társadalomtörténeti folyóirat esetében másról (is) szó van. Ha fellengzősen akarunk fogalmazni – s egy folyóirat születése, mint minden születés, alkalom lehet a patetikus hangra –, a társadalomtörténet lassan révbe ér Magyarországon. Szakszerűbben szólva: professzionalizálódik. Túl vagyunk már az informális „körök korán” (a KSH könyvtárától az MKKE Gazdaságtörténeti Tanszékének könyvtáráig), a hazai társadalomtörténetet szekértáborba hívó társadalomtörténeti konferenciákon (a térszerveződés átlóit tekintve Salgó-

tarjától Keszthelyig, Gyulától Velemig), az egyesületalapítás hevén és a működés rutinszerű intézményesülésén (Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület), az első tanszékalapításokon (ELTE Gazdaság- és Társadalomtörténeti Tanszék, ELTE Történetiszociológiai Tanszék). Akár hogy is vesszük, ezek a lépcsőfokok jelzik az egymásutáni lépéseket a professzionalizálódás felé. A specializálódás azonban csak azzal nyeri el értelmét, ha felnőnek az első, intézményesen képzett nemzedékek, miközben az itthoni doktoriskolákkal párhuzamosan megnyíltak a nemzetközi mesterkurzusokon való részvétel ösztöndíjas lehetőségei. Ez történt Magyarországon a kilencvenes években.

Az első magyar társadalomtörténeti folyóirat szervezőit ennek az új, képzett jövő nemzedéknek a bátorsága mozgatja és felelőssége nyomasztja. A folyóirat cím- (és mottó) választása, a társadalomtudományos törekvésekhez első hallásra talán túlzottan is poétikus „Korall” (Hajnal István szép metaforája) jelzi: tisztában vannak nemcsak a társadalomtörténeti törekvések mai állásával, hanem saját helyzetükkel is. Nem generációs lapot akarnak, de érzik, miért ez a nemzedék próbálkozhat először egy ilyen folyóirat elindításával a siker reményében. Saját útjukat akarják járni, de pontosan szeretnék ismerni: hogyan jutottunk idáig. Birtokba kell venniük a rájuk hagyományozódott képződményeket, de hogyan maradhatnak közömbösek a korall-lények sorsa iránt, hiszen ők ne tudnák: csakis együtt lehet továbbépíteni a múltból eredő vázlat, amelyre a jövő rakódhat. S ha már útra kész a fedélzetten erudíció és program, mit is kívánhatnánk nekik még mi, akik féltő tekintettel figyeljük törekvéseiket?

Talán jó szelet és jószerencsét. Ez még a koralloknak sem árthat.

Budapest, 2000. május 1.